

KURIER NAUCZYCIELSKI

NUMER 4/2020 EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

WWW.KURIERNAUCZYCIELSKI.PL

- NOWATORSKIE STUDIA PODYPLOMOWE – SPOSÓB NA KRYZYS EDUKACJI SYSTEMOWEJ – **STR. 3**
- RODZICE Z REZERWĄ PODCHODZĄ DO NAUKI ONLINE – **STR. 6**
- DLACZEGO WARTO ZOSTAĆ TERAPEUTĄ INTEGRACJI SENSORYCZNEJ – **STR. 7**



WRACAMY DO SZKÓŁ!

To wyjątkowy nowy rok szkolny. W cieniu pandemii koronawirusa... Trudno przewidzieć, co przyniesie. Jedno jest pewne – we wrześniu nauczyciele i uczniowie wrócili do szkół. W tym numerze rozmawiamy z osobami zarządzającymi oświatą o tym, jak przygotowano się do tej niezwyklej sytuacji. Przypominamy wytyczne Ministerstwa Edukacji Narodowej i sanepidu. Piszemy też, jakie rozwiązania przyjęły władze oświatowe w innych krajach europejskich.

for.pl.freepik.com

Masz trudną sytuację finansową, która uniemożliwia Ci podjęcie studiów?

Weź udział w naszym programie wsparcia „Potrzebuję – Studiuję” i skorzystaj z **dofinansowania nawet do 75%** na studia podyplomowe w ISP!

Dowiedz się więcej na stronie naszej Fundacji Za Horyzont.



ZA
HORYZONT

FUNDACJA INSTYTUTU
STUDIÓW PODYPLOMOWYCH

DOWIEDZ SIĘ WIĘCEJ

fundaczahoryzont.pl



Danuta Słowik,
redaktor
naczelnia

Nowy rok szkolny w cieniu koronawirusa. Jaki będzie? Trudno przewidzieć. Jedno jest pewne – we wrześniu nauczyciele i uczniowie wracają do szkół. W tym numerze rozmawiamy z osobami zarządzającymi oświatą o tym, jak przygotować się do tej wyjątkowej sytuacji. Przypominamy wytyczne MEN i sanepidu. Piszemy, jakie rozwiązania przyjęły inne kraje europejskie.

Wielu z nas jest zmęczonych pandemią i tęskni za normalnością. Widać to chociażby po wynikach przytoczonych przez nas badań w artykule *Rodzice chcą powrotu dzieci do szkół*. Większość Polaków chce, aby ich pociechy znów zasiadły w szkolnych ławach w trybie zmianowym lub na zasadach sprzed pandemii. Tylko co dziesiąty badany uważa, że nauka powinna odbywać się wyłącznie zdalnie. Co ciekawe, prawie jedna trzecia Polaków uważa edukację online za mniej wartościową od tej prowadzonej tradycyjnie. Według Polaków wadą nauki zdalnej jest też brak fizycznego kontaktu dziecka ze szkolnymi rówieśnikami i obciążenie rodziców dodatkowymi obowiązkami, które mogą utrudniać im pracę zawodową.

W tym numerze „Kuriera” piszemy, dlaczego warto zostać terapeutą integracji sensorycznej. Na rynku pracy wciąż istnieje duże zapotrzebowanie na osoby z tymi umiejętnościami. Podobno terapeutę SI może zostać każdy, kto ma w sobie wytrwałość rodzica w potężeniu z konsekwencją trenera drużyny olimpijskiej, a w dodatku posiada umiejętności psychologa i... wodzireja. Więcej szczegółów na str. 7.

Na naszych łamach nie ustaje batalia o przełamanie kryzysu edukacji systemowej. Czy nam się to podoba, czy nie – współczesna edukacja oparta jest na... XIX-wiecznym modelu pruskim. System ten najwyżej premiował dokładne wykonywanie poleceń i precyzyjne odtwarzanie wzorców. W XXI wieku ten model jest archaiczny i nieefektywny. Nie rozwija wszechstronnie talentów ucznia. Dlatego Instytut Studiów Podyplomowych w Tychach uruchomił dla nauczycieli, chcących rozwijać się zawodowo i odżywać przyjemność z uczenia, studia pod nazwą „Wspieranie rozwoju dzieci i młodzieży poprzez sztukę oraz uczenie w działaniu”. Szczegóły na str. 3.

W tym numerze polecam także nasze stałe rubryki: motywacyjny cykl *Stwórz własną mapę, Mądrości z przeszłości* (o historii pedagogiki), *Czubek języka* (o językowych lapsach), *Kilka słów o asertywności* oraz kolejny filozoficzny esej o kształtowaniu charakteru.

STWÓRZ WŁASNĄ MAPĘ

STRACH

STRACH – JEDNA Z PODSTAWOWYCH EMOCJI. MOŻE MOBILIZOWAĆ DO DZIAŁANIA LUB PRZED NIM PARALIŻOWAĆ.

Czy czułeś kiedyś ścisk żołądka, może serce ci biło w przyspieszonym tempie albo cały trząśnięs się lub mięśnie karku były twarde niczym skała od ich napięcia? Czy jesteś w stanie przywołać obraz zastygłej w bezruchu postaci z bladą twarzą i szeroko otwartymi oczami? Zdarzyło ci się mieć takie objawy strachu?

Strach, a z nim niepokój, obawa, nerwowość, zaniepokojenie, konsternacja, zaniepokojenie, bojaźń, onieśmienie, popłoch czy przerażenie należą do jednych z podstawowych emocji, które wyróżnił słynny amerykański psycholog Paul Ekman, badacz z Uniwersytetu Stanowego Kalifornii w San Francisco, szef Laboratorium Ludzkich Interakcji.

Uważa się, że to właśnie strach odegrał wyjątkowo istotną rolę w ewolucji, bowiem „[...] bardziej chyba niż jakiegokolwiek uczucie przyczynił się do przetrwania gatunków” – przeczytamy w pracy Daniela Golemana pt. *Inteligencja emocjonalna*. Dźwięk, barwa, a także zapach mogą tworzyć obrazy, które przywołują wspomnienia, powstają tym samym wyobrażenia na temat mającej aktualnie miejsce sytuacji i jej ewentualnych skutków. Za to, czy stawimy czoła naszej wyobraźni, czy weźmiemy nogi za pas odpowiada ciało migdałowate – nasz własny, wewnętrzny system alarmowy.

Niestety, aktualnie mierzymy się z nieustannymi obawami, które wywołują w nas stres, a nieuzasadnione mogą wywołać ataki lękowe, fobie czy nerwicę natręctw – przez co cierpimy. Jak sobie radzić w czasach niepewno-

”

WAŻNE ZATEM, BY ZDAĆ SOBIE SPRAWĘ, ŻE ZRZUCANIE ODPOWIEDZIALNOŚCI NA COŚ LUB NA KOGOŚ W ŻADEN SPOSÓB NIE ZMIENIA ZAISTNIAŁEJ SYTUACJI, ZA TO STAWIA NAS W POZYCJI OFIARY.

ści? Jak zadbać o swoje samopoczucie? Louise L. Hay w *Pokochaj swoje życie* pisze: „Stres jest strachliwą reakcją na zmiany zachodzące w życiu. Jest wymówką na to, że nie bierzemy pełnej odpowiedzialności za nasze własne uczucia”.

Ważne zatem, by zdać sobie sprawę, że zrzucanie odpowiedzialności na coś lub na kogoś w żaden sposób nie zmienia zaistniałej sytuacji, za to stawia nas w pozycji ofiary. Co



fot. pl.freepik.com

Nieustannie mierzymy się z obawami, które wywołują w nas nieuzasadniony strach i stres

robić, żeby nie wpaść w tę pułapkę? Może iść za radą Louise L. Hay? „Dowiedz się, co robisz, że strach bierze nad tobą władzę? [...] Musisz zrobić coś, co uwolni cię od strachu. Oddychaj głęboko lub udaj się na relaksujący spacer. [...] Żadna rzecz, osoba ani miejsce nie ma nad Tobą mocy. Tylko Ty tworzysz myśli w swoim umyśle, a one z ko-

lei kreują Twoje życie. Dla treningu możesz myśleć o rzeczach, które sprawiają, że czujesz się dobrze. W ten sposób będziesz kreował w swoim życiu rzeczy przepiękniejące cię szczęściem”.

Elżbieta KOWACKA
certyfikowany trener skutecznej komunikacji,
od 10 lat pomaga innym porozumiewać się
ze sobą w pracy i w rodzinie

SŁOWO MIESIĄCA

Opcjonalna
forma organizacji
kształcenia w roku
szkolnym 2020/2021 w warunkach epidemii, dodana
w znowelizowanym rozporządzeniu ministra edukacji
narodowej.

Hybrydowa

(źródło: MEN)

LICZBA MIESIĄCA

Tyłu obserwatorów monitorowało
przebieg tegorocznego egzaminu
ósmoklasisty. Byli to pracownicy
kuratoriów oświaty i okręgowych
komisji egzaminacyjnych oraz przedstawiciele organów
prowadzących, szkół wyższych, ośrodków doskonalenia
nauczycieli i poradni psychologiczno-pedagogicznych.

1448

(źródło: MEN)

KURIER
NAUCZYCIELSKI**Wydawca:**

Krafco Consulting Sp. z o.o.,
ul. Sienkiewicza 1, 43-100 Tychy
tel. 32 787 57 47
e-mail: isp@podyplomowka.edu.pl
WWW.KURIERNAUCZYCIELSKI.PL

Redaktor naczelny:

Danuta Słowik

Redaguje: zespół

**Opracowanie graficzne
i skład komputerowy:**
Comsoft Sp. z o.o.

Druk:

Polska Press Sp. z o.o.

Redakcja nie zwraca tekstów ani innych materiałów
niezamówionych oraz zastrzega sobie prawo do skró-
tów i redakcyjnego opracowania tekstów przyjętych
do druku. Za treść reklam i ogłoszeń redakcja nie
odpowiada.

Jeśli jesteś nauczycielem, pedagogiem,
wykładowcą, studentem,
słuchaczem studiów podyplomowych, rodzicem...

To miejsce jest dla Ciebie

Forum Kuriera Nauczycielskiego
forum.kuriernauczycielski.pl

KURIER
NAUCZYCIELSKI

NOWATORSKIE STUDIA PODYPLOMOWE

Jak przełamać kryzys edukacji systemowej

CZY NAM SIĘ TO PODOBA, CZY NIE – WSPÓŁCZESNA EDUKACJA OPARTA JEST NA... XIX-WIECZNYM MODELU PRUSKIM. SYSTEM TEN NAJWYŻEJ PREMIOWAŁ DOKŁADNE WYKONYWANIE POLECEŃ I PRECYZYJNE ODTWARZANIE WZORCÓW. W NAJWIĘKSZYM SKRÓCIE, ÓWCZESNA GOSPODARKA (A ŚCIŚLEJ PRZEMYSŁ) POTRZEBOWAŁA LUDZI WYKONUJĄCYCH DOKŁADNIE TE SAME CZYNNOSCI W TAKI SAM SPOSÓB. TYLKO TO BOWIEM POZWALAŁO MAKSYMALIZOWAĆ EFEKTYWNOŚĆ I UNIKAĆ WYPADKÓW PRZY PRACY. W XXI WIEKU TEN MODEL JEST ARCHAICZNY, A DZIAŁAJĄCY W TAKI SPOSÓB SYSTEM OŚWIATY PO PROSTU NIEEFEKTYWNY.

W 2020 roku szkoła nadal nie pomaga rozwijać kompetencji, które pozwalają kreatywnie myśleć, radzić sobie w życiu i zadawać pytania o jego sens. A współczesny świat wymaga od nas przede wszystkim umiejętności zadawania pytań, weryfikowania informacji oraz współpracy. Człowiek, jeżeli ma aktywnie uczestniczyć w społeczeństwie i w świecie, musi również uczyć się aktywnie. Musi nabywać wiedzy i umiejętności, ale też odkrywać swoje własne talenty i rozwijać je, by potem dzielić się nimi z innymi ludźmi. Brzmi pięknie, prawda? Żeby to było możliwe, trzeba zmienić zarówno program nauczania, jak również nawyki samych nauczających.

Głównie praktyka

Dlatego właśnie Instytut Studiów Podypłomowych uruchomił dla nauczycieli, chcących rozwijać się zawodowo i odzyskać przyjemność z uczenia, studia podypłomowe pod nazwą „Wspieranie rozwoju dzieci i młodzieży poprzez

sztukę oraz uczenie w działaniu”. Nowa specjalność studiów została zaprojektowana na podstawie realnych potrzeb nauczycieli, rodziców, dzieci i młodzieży. Te potrzeby ukie-
runkowane są na edukację opartą na relacjach, z równoczesną troską o rozwój jednostki oraz wspólnoty. I właśnie konkretne umiejętności wspomagające rozwój młodych ludzi to bodaj największa realna korzyść słuchaczy nowej specjalności ISP. Proporcje 210 godzin praktyki w stosunku do 80 godzin zajęć teoretycznych dowodzą tego najlepiej.

– Aby móc odpowiedzialnie i twórczo kształtować przyszłość, nie można uczyć w oderwaniu od wartości, dlatego wśród wykładowców słuchacze spotkają się z wybitnymi pedagogami, którzy mogą dostarczyć wartościowych impulsów do pracy wychowawczej, edukacyjnej i terapeutycznej. Potrafią oni „osadzić” wiedzę i praktykę w wartościach, w ideach, które są

osią wszelkich rozważań pedagogicznych człowieka. Człowieka, który potrafi i ciągle stawia pytania o sens. Wiele koncepcji pedagogicznych podejmowało takie starania, dlatego w programie studiów słuchacze znajdą wpływy pedagogiki montessoriańskiej, waldorfskiej oraz metody skautowej – mówi Izabela Dyrda, pomysłodawczyni studiów i prezes Fundacji ISP Za Horyzont.

Malowanie, śpiew, teatr

Zajęcia teoretyczne nowego kierunku koncentrują się wokół podstaw efektywnego uczenia się oraz harmonijnego rozwoju dzieci i młodzieży, a także wiedzy z zakresu psychologii rozwojowej oraz historii idei (filozofii, muzyki i malarstwa). Mają stać się one pretekstem do realnej dyskusji o tym, co i jak chcemy i możemy zdziałać w edukacji, co tę edukację wspiera, a co uniemożliwia.

Z kolei zajęcia praktyczne skoncentrowane są na pracach ręcznych i rękodziele, sztukach (rysunek, malowanie,

śpiew, body percussion, drama, teatr), pracy zmysłów oraz inspiracji dla rozwijania samodzielności i szacunku dla przyrody z wykorzystaniem dorobku metody skautowej.

– Naszym celem będzie odnalezienie kierunków wychodzenia z kryzysu edukacji, opartych na działaniu, przeżyciu i refleksji zbudowanej na wartościach prawdy, dobra i piękna. Uczestnicy pogłębią wiedzę na temat rozwojowych potrzeb oraz możliwości dzieci i młodzieży, jako warunku koniecznego do wartościowej obserwacji, wyboru treści, języka i metod pracy pedagogicznej i terapeutycznej. Dokonamy swobodnego „zaproszenia” działań artystycznych, ekspresji, twórczego myślenia, działania, angażowania woli i motywacji do działań edukacyjnych, wychowania i terapii – dodaje I. Dyrda.

Idea kolegalności

Warsztat pracy nauczycieli wzbo-
gaci się o nowe narzędzia do pracy z dziećmi w różnym wieku, ośmieli

ich do działań pedagogicznych, być może nawet napisania własnych programów edukacyjnych, wychowawczo-profilaktycznych czy kulturalnych.

Tym, co wyróżnia nową specjalność studiów, jest idea kolegalności (*collegere* – razem) jako wartości tworzenia odpowiedzialnej, demokratycznej wspólnoty nauczycieli. Słuchaczem specjalności może zostać każda dorosła osoba, która (posiadając dyplom minimum licencjacki) podejmuje trud odkrywania pedagogiki humanistycznej, której celem jest wychowanie dzieci do wolności – podsumowuje Izabela Dyrda.

(AM)

PARTNERAMI KIERUNKU SĄ:

- Fundacja ISP Za Horyzont – www.fundacjazahoryzont.pl
- Pracownia Ceramiki Artystycznej TerraArte www.terraarte.pl
- Projekt PSTRO www.facebook.com/projektastro



foto: pl.freepik.com

Ranking naszych najlepszych specjalności

1. Pedagogika specjalna – Edukacja, terapia i wspomaganie osób z zaburzeniami ze spektrum autyzmu
2. Przygotowanie pedagogiczne
3. Integracja sensoryczna
4. Zarządzanie oświatą (online)
5. Pedagogika specjalna – Edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością intelektualną
6. Wspieranie rozwoju dzieci i młodzieży poprzez sztukę oraz uczenie w działaniu
7. Pedagogika specjalna – Logopedia
8. Matematyka (online)
9. Pedagogika specjalna – Diagnoza i terapia pedagogiczna
10. Język angielski w wychowaniu przedszkolnym i edukacji wczesnoszkolnej (studia online)



SPRAWDŹ POZOSTAŁE SPECJALNOŚCI:

podyplomowka.edu.pl/specjalnosci

Impuls do rozwoju

O WYZWANIACH EDUKACYJNYCH, KTÓRE ZRODZIŁA PANDEMIA KORONAWIRUSA, ROZMAWIAMY Z EWELINĄ BYZDRĄ, KIEROWNICZKĄ ROZWOJU I ORGANIZACJI W INSTYTUCIE STUDIÓW PODYPLOMOWYCH.

– Czy koronawirus was za- skoczył?

– Oczywiście, jak wszystkich. Jednak zespół Instytutu Studiów Podyplomowych szybko zmierzł się z tą kryzysową sytuacją. W efekcie pandemii nie zamroziła naszych działań, ale stała się impulsem do nowatorskich zmian i rozwoju firmy.

– Jakże to były zmiany?

– W pierwszej kolejności musieliśmy stawić czoła nie lada wyzwaniu. Jak kontynuować zajęcia dla kilku tysięcy słuchaczy w sytuacji, gdy nie można było się spotykać? W krótkim czasie na dużą skalę wdrożyliśmy narzędzia do zajęć online. Nie chcieliśmy, aby polegały one jedynie na przesyłaniu materiałów. Zależało nam, aby były to platformy nie tylko e-learningowe, ale webinarowe, gwarantujące studentom kontakt na żywo z wykładowcami (Zoom, ClickMeeting, dopełniając Moodlę). To był nasz priorytet i to się udało. Zajęcia zdalne ruszyły u nas jeszcze w marcu. Dla naszych słuchaczy (głównie nauczycieli) ta zmiana odbyła się bezproblemowo i nie przeszkadzała w zdobywaniu nowych kompetencji. To ważne, bo

przecież w pracy również musieli przestawić się na pracę z uczniami za pomocą narzędzi online, co zapewne kosztowało ich sporo stresu.

– Co było dla was najważniejsze, kiedy sytuacja pandemiczna ustabilizowała się?

– Uświadomiliśmy sobie dość szybko, że nauczanie zdalne to nie będzie kwestia miesiąca, dwóch, ale o wiele dłuższa perspektywa, być może trwała rzeczywistość. Kluczowe było podtrzymanie kontaktu pomiędzy studentami i wykładowcami oraz pomiędzy studentami. Wychodzimy bowiem z założenia, że studia to nie tylko zdobywanie wiedzy i umiejętności, ale także znajomości i możliwość wzajemnej wymiany doświadczeń. Dlatego po zajęciach zdalnych wykładowcy pozostawiali otwarte tzw. pokoje zajęć i nasi studenci mogli ze sobą rozmawiać. Mogli się widzieć, słyszeć i pisać na czacie. Mogli dopytać o kwestie związane z wykładem lub wymienić się spostrzeżeniami na inne tematy. Organizowaliśmy też bezpłatne konferencje online wspierające nauczycieli. Aby te kontakty podtrzymywać, stworzyliśmy też na Facebooku grupę Pokój nauczycielski ISP oraz Forum Kuriera Nauczycielskiego.

– W sierpniu Ministerstwo Edukacji Narodowej oraz Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego podało wytyczne dotyczące organizacji zajęć w roku szkolnym i akademickim 2020/21. Jakże rozwiązania przyjęliście w ISP?

– Już teraz jesteśmy gotowi do prowadzenia zajęć w elastyczny sposób. Przeszkoliliśmy w tym zakresie wszystkich naszych wykładowców. Wprowadziliśmy w porozumieniu z naszą uczelnią patronacką – Wyższą Szkołą Humanistyczno-Ekonomiczną w Brzegu – trzy warianty nauczania. Pierwszy to oczywiście tradycyjne wykłady, bez obowiązujących obostrzeń, w naszych siedzibach i ośrodkach zamieszkowych, m.in. w Tychach, Bielsku-Białej i Częstochowie. Drugi wariant hybrydowy zakłada, że część słuchaczy będzie uczestniczyć w zajęciach w salach z zachowaniem reżimu sanitarnego (maseczki, dwumetrowe odstępy, codzienne wietrzenie sal i dezynfekcja), a część jednocześnie poprzez platformy e-learningowe. Według naszej wiedzy jesienią mniej więcej połowa naszych studentów chce brać udział w zajęciach osobiście. Jeśli będzie więcej chętnych, wykłady będą odbywać się w mniejszych

grupach z większą częstotliwością. Wreszcie trzeci wariant to zajęcia w całości zdalne. W każdym z tych wariantów przede wszystkim liczy się wygoda i bezpieczeństwo naszych studentów.

– Koronawirusowy kryzys edukacyjny zmobilizował was do działań rozwojowych. Z dobrze zorganizowaną nauką online „na żywo” możecie pozyskiwać słuchaczy z całej Polski.

– Dokładnie tak się dzieje. Do naszej oferty październikowej wprowadziliśmy już 7 kierunków studiów podyplomowych online (m.in. zarządzanie oświatą, matematyka, język angielski, język polski). W tym przypadku nie ma znaczenia miejsce zamieszkania słuchacza. Na zajęcia online zapisała się nawet osoba z Kołobrzegu.

– Plany na najbliższą przyszłość?

– Cały czas pytamy naszych słuchaczy, jakie mają oczekiwania i potrzeby. Dlatego planujemy zorganizować cykl warsztatów i szkoleń z obsługi narzędzi do przeprowadzania lekcji online. Podpowiemy na nich także, jak prowadzić takie zajęcia w sposób ciekawy i angażujący uwagę uczniów.



foto: ISP

Ewelina BYZDRA

kierowniczka rozwoju i organizacji w Instytucie Studiów Podyplomowych. Absolwentka Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego. Swoją współpracę z ISP rozpoczęła w 2017 roku jako wykładowca prawa administracyjnego. Znosi bariery i wprowadza nowe narzędzia i usługi dla nauczycieli oraz rodziców. Cechuje ją entuzjazm i ogromna motywacja do tego, aby tworzyć przestrzeń do swobodnej wymiany wiedzy i doświadczeń dla słuchaczy i wykładowców ISP.

Zaufanie i spokój



foto: Z. Arch. A. Damaschk

Anna Damaschk, dyrektor Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 4 w Tychach

– Dziś 1 września. Za godzinę przywitacie w szkole pierwszych uczniów. Wrócą do niej po prawie pół roku. Jak przygotowaliście

O PRZYGOTOWANIACH DO NOWEGO ROKU SZKOLNEGO W KONTEKŚCIE PANDEMII KORONAWIRUSA ROZMAWIAMY Z ANNĄ DAMASCHK, DYREKTOR ZESPOŁU SZKOLNO-PRZEDSZKOLNEGO NR 4 W TYCHACH.

się do tego niezwykle, nowego roku szkolnego?

– Zasady bezpieczeństwa wypracowaliśmy, opierając się na wytycznych MEN i GiS. Koncentrujemy się one na ograniczeniu kontaktów pomiędzy poszczególnymi klasami. Budynek naszej szkoły jest na tyle przestronny, że wydzieliliśmy w nim dwie strefy – dla uczniów klas 1–3 oraz na piętrze dla klas 4–8. Mamy też kilka wejść do szkoły. Wejściem głównym nr 1 wchodzi dzieci klas 1–3, rodzice oraz petenci; wejściem nr 2 uczniowie klas 4–8; a wejściem nr 3 odbierani będą uczniowie ze świetlicy. Drzwi są przeszkłone, więc rodzice będą widzieć się z pociechami i nie muszą wchodzić do budynku.

– A jak będzie wyglądała organizacja zajęć?

– Plan lekcji dla klas 1–3 został tak ułożony, aby poszczególne oddziały nie rozpoczynały zajęć o tej samej godzinie. W najmłodszych klasach przerwy będzie wyznaczał nauczyciel. Starsze dzieci będą uczyły się na piętrze. Każda klasa będzie miała wszystkie zajęcia w jednym, przeznaczonym dla niej pomieszczeniu. Jeśli będzie taka możliwość w klasie, dzieci będą siedzieć pojedynczo w ławkach. Gdy będzie ładna pogoda, preferować będziemy zajęcia na świeżym powietrzu. Mamy ku temu warunki. Przy sprzyjającej aurze także podczas przerw uczniowie będą na podwórku. Wyznaczyliśmy tam strefy dla poszczególnych klas, podobnie zresztą jak na szkolnych korytarzach.

– Maseczki?

– W klasach – nie, ale na korytarzach i na terenie innych części wspólnej szkoły – tak.

– Szykujecie się na nauczanie mieszane (hybrydowe)?

– Na razie nie. Wiem, że kilka szkół w Tychach zwróciło się z zapytaniem o taką możliwość do sanepidu, ale na dzień 1 września odpowiedź służb sanitarnych jest odmowna.

– A wasz sposób na „daj gryza, daj tyka...”?

– ... i „wymień się maseczką” [śmiech]. A tak zupełnie poważnie... Uważam, że najważniejsze jest budowanie świadomości uczniów. Wy tłumaczenie im, że wprowadzane ograniczenia nie są formą represji wobec nich, ale przejawem troski o ich bezpieczeństwo. Wspólnie więc

”

GDY BĘDZIE ŁADNA POGODA, PREFEROWAĆ BĘDZIEMY ZAJĘCIA NA ŚWIEŻYM POWIETRZU.

ustalamy pewne reguły i uczniowie są współodpowiedzialni za ich przestrzeganie. Wierzę, że obdarzenie dzieci zaufaniem powoduje, że one tego zaufania nie zawiodą. Ponadto uważam, że należy zachować spokój, niezależnie od sytuacji, która nas w tym roku szkolnym spotka.

ELASTYCZNA SZKOŁA, CZYLI...

W klasie, hybrydowo albo zdalnie

WE WRZEŚNIU UCZNIOWIE WRACAJĄ DO SZKÓŁ! DARIUSZ PIONTKOWSKI, MINISTER EDUKACJI NARODOWEJ, JUŻ 5 SIERPNIA OMÓWIŁ NA KONFERENCJI PRASOWEJ ORGANIZACJĘ ZAJĘĆ SZKOLNYCH PO WAKACJACH. WYTYCZNE GŁÓWNEGO INSPEKTORA SANITARNEGO I PRZEPISY MEN POZWOLĄ W ROKU SZKOLNYM 2020/2021 NA ELASTYCZNE FORMY NAUCZANIA. DYREKTORZY PLACÓWEK OŚWIATOWYCH BĘDĄ MOGLI REAGOWAĆ ADEKWATNIE DO STOPNIA ZAGROŻENIA ZARAŻENIEM COVID-19.

Minister Piontkowski przedstawił wytyczne dla szkół i placówek opracowane wspólnie z Głównym Inspektorem Sanitarnym, Ministerstwem Zdrowia. Obowiązują one od 1 września 2020 roku. Dotyczą organizacji pracy szkół i placówek, w tym dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Wytyczne GIS i MEN

Wytyczne zawierają ogólne i szczegółowe zalecenia związane m.in. z: organizacją zajęć w szkole, wydawaniem posiłków, higieną, czyszczeniem, dezynfekcją pomieszczeń i powierzchni, postępowaniem w przypadku podejrzenia zakażenia u uczniów i pracowników szkoły.

Główną wytyczną jest bezwzględne przestrzeganie podstawowych zasad higieny: częste mycie rąk; ochrona podczas kichania i kaszlu; unikanie dotykania oczu, nosa i ust; obowiązkowe zakrywanie ust i nosa przez osoby trzecie przychodzące do szkoły lub placówki; regularne czyszczenie pomieszczeń.

Uczniowie w klasach nie będą musieli nosić maseczek. W miarę możliwości zaleca się taką organizację pracy i jej koordynację, która umożliwi zachowanie dystansu między osobami przebywającymi na terenie szkoły.

Dyrektorzy szkół i placówek na podstawie wytycznych oraz rekomendacji GIS i MEN przygotowywali wewnętrzne regulaminy lub procedury funkcjonowania szkoły i placówki w czasie epidemii. Rekomendacje postępowania przygotowano także dla powiatowych inspektorów sanitarnych w sytuacji wystąpienia na terenie szkoły ogniska zakażenia. Są adekwatne do występują-

cych okoliczności. Pozytywna opinia Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego jest kluczowa dla dyrektora szkoły lub placówki i organu prowadzącego w przejściu na system kształcenia hybrydowo lub zdalnego (tzw. warianty B i C pracy).

W zakresie wychowania przedszkolnego obowiązują wytyczne przeciwepidemiczne Głównego Inspektora Sanitarnego z 2 lipca br. dla przedszkoli, oddziałów przedszkolnych oraz instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3.

Zmiany prawne

Przy podejmowaniu decyzji dotyczących konkretnych rozwiązań prawnych analizie poddano rozwiązania występujące w innych państwach, głównie europejskich.

W sierpniu Ministerstwo Edukacji Narodowej wydało akty prawne, które pozwoliły na wdrożenie w szkołach odpowiednich rozwiązań w przypadku wystąpienia ogniska zakażenia.

Istotne zmiany dotyczą rozporządzenia MEN w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach. Dzięki tym zmianom dyrektor szkoły lub placówki będzie mógł zawiesić zajęcia ze względu na aktualną sytuację epidemiologiczną, która może zagrażać zdrowiu uczniów. Zawieszenie będzie obwarowane uzyskaniem zgody organu prowadzącego oraz pozytywnej opinii Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego.

Są to elastyczne rozwiązania umożliwiające dyrektorowi szkoły lub placówki zawieszenie zajęć w formie tradycyjnej adekwatnie do skali zagrożenia epidemicznego i potrzeb z tym związanych oraz

możliwości organizacyjnych. Dyrektor może zawiesić zajęcia grupy, grupy wychowawczej, oddziału, klasy, etapu edukacyjnego lub całej szkoły czy placówki – w zakresie wszystkich lub poszczególnych zajęć.

Kolejne zmiany zaplanowano wprowadzić w rozporządzeniu w sprawie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu

oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 (art. 30b upo).

Kolejne nowele

Znowelizowane zostanie rozporządzenie ministra edukacji narodowej w sprawie szczególnych rozwiązań w okresie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związ-

ku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 (art. 30c upo). W tych przepisach będą określone szczegółowe rozwiązania dotyczące funkcjonowania szkół w okresie zawieszenia zajęć przez dyrektora szkoły. Utrzymane zostaną dotychczasowe rozwiązania oraz dodana zostanie możliwość realizacji kształcenia w systemie mieszanym (hybrydowym). (J)

Warianty funkcjonowania szkół i placówek w okresie pandemii w sytuacji wystąpienia zakażenia na danym terenie:

Wariant A – tradycyjna forma kształcenia

W szkole funkcjonuje tradycyjne kształcenie. Obowiązują wytyczne GIS, Ministerstwa Zdrowia i MEN dla szkół i placówek oświatowych.

W przypadku wystąpienia zagrożenia epidemiologicznego dyrektor szkoły, po uzyskaniu pozytywnej opinii Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego i za zgodą organu prowadzącego, będzie mógł częściowo lub w całości zawiesić stacjonarną pracę szkół i placówek. Wówczas dopuszczalne będą dwa warianty kształcenia: B i C.

Wariant B – mieszana forma kształcenia (hybrydowa)

Dyrektor będzie mógł zawiesić zajęcia grupy, grupy wychowawczej, oddziału, klasy, etapu edu-

kacyjnego lub całej szkoły lub placówki w zakresie wszystkich lub poszczególnych zajęć i prowadzić kształcenie na odległość (zdalne). Będzie to zależało od sytuacji epidemicznej na danym terenie, w danej szkole czy placówce. Decyzję podejmie dyrektor po uzyskaniu zgody organu prowadzącego i otrzymaniu pozytywnej opinii Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego. Opinie te będzie można – z uwagi na konieczność podejmowania szybkiej decyzji – uzyskać pisemnie, ustnie, za pomocą e-maila, telefonu.

Wariant C – kształcenie zdalne

Dyrektor szkoły, placówki podejmuje decyzję o zawieszeniu zajęć stacjonarnych na określony czas i wprowadzeniu w całej szkole kształcenia na odległość

(edukacji zdalnej). Konieczna będzie w tym przypadku zgoda organu prowadzącego i pozytywna opinia Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego. Minister Edukacji Narodowej nadal zachowuje uprawnienie do ograniczenia zajęć w szkołach na terenie kraju.

Przed rozpoczęciem roku szkolnego zaplanowano spotkania informacyjne z wojewodami, kuratorami oświaty i inspektorami sanitarnymi na szczeblu wojewódzkim i powiatowym. MEN przygotował również materiały informacyjne dotyczące funkcjonowania szkół w nowym roku szkolnym w warunkach epidemii. (J)

Źródło: Departament Informacji i Promocji Ministerstwa Edukacji Narodowej

POWRÓT DO NAUKI W DOBIE KORONAWIRUSA

NOWY ROK SZKOLNY W KRAJACH EUROPEJSKICH

JAK BĘDZIE WYGLĄDAŁ NOWY ROK SZKOLNY W CIENIU PANDEMII KORONAWIRUSA? TRUDNO PRZEWIDZIEĆ. NAJWCZEŚNIEJ W EUROPIE LEKCJE W TRADYCYJNY SPOSÓB – W SZKOŁACH – ROZPOCZĘLI UCZNIOWIE Z NIEKTÓRYCH LANDÓW W NIEMCZECH. OKAZAŁO SIĘ, ŻE JUŻ PO DWÓCH TYGODNIACH, Z POWODU STWIERDZONYCH ZAKAŻEŃ W BERLINIE, ZAMKNIĘTO PONAD 40 PLACÓWEK. PORTAL EDUKACJA.DZIENNIK.PL PRZYGOTOWAŁ INFORMACJE, JAK POSZCZEGÓLNE KRAJE EUROPEJSKIE SZYKUJĄ SIĘ DO LEKCJI W CZASACH EPIDEMII.



Jako pierwsze rozpoczęły pracę niektóre szkoły w Niemczech. U naszych zachodnich sąsiadów oświatą zarządzają władze poszczególnych landów. Dlatego daty nowego roku szkolnego się różnią. Jednak w całym kraju planuje się przywrócenie nauki w trybie stacjonarnym.

3 sierpnia zaczęły działać szkoły w Meklemburgii Pomorzu-Przed-

nim i Hamburgu, a potem placówki m.in. w Berlinie, Nadrenii Północnej-Westfalii i Hesji. Rok szkolny najpóźniej rozpocznie się w Bawarii i w Badenii-Wirtembergii – 8 i 14 września.

Prawie w całym Niemczech uczniowie muszą nosić maseczki na korytarzach czy stołówkach. Najostrzejsze przepisy obowiązują w Nadrenii Północnej-Westfalii, gdzie twarz trzeba zasłaniać nawet podczas lekcji w klasach.

Jak czytamy na portalu edukacja.dziennik.pl, mimo tych środków ostrożności w pierwszym tygodniu działalności szkół w Meklemburgii – najmniej dotkniętym epidemią landzie – dwie placówki zamknięto z powodu wykrytych zakażeń. Po niecałych dwóch tygodniach nauki co najmniej 41 szkół w Berlinie zgłosiło infekcje uczniów lub nauczycieli, w związku z czym w kwarantannie

przebywają setki dzieci i pracowników oświaty.



W Szwecji lekcje rozpoczęły się 19 sierpnia. Nie wprowadzono żadnych specjalnych obostrzeń. Władze zalecają jednak m.in. nieorganizowanie dużych zgromadzeń. Aby uniknąć stykania się dużych grup uczniów w szkołach i w środkach komunikacji

wiele gmin planuje rozpoczynanie lekcji o różnych godzinach.



W Szkocji rok szkolny rozpoczął się 11 sierpnia. Uczniowie mają cały dzień przebywać w tych samych grupach. Nie muszą jednak nosić maseczek ani zachowywać wyznaczonej odległości.

Dokończenie na str. 6

WEDŁUG POLAKÓW NAUKA W TRYBIE ZDALNYM JEST MNIEJ WARTOŚCIOWA

RODZICE CHCĄ POWROTU DZIECI DO SZKÓŁ

WIĘKSZOŚĆ POLAKÓW OPOWIADA SIĘ ZA POWROTEM UCZNIÓW DO SZKÓŁ. 33,5 PROC. CHCE DLA SWOICH DZIECI NAUKI W TRYBIE ZMIANOWYM, A 31,8 PROC. DOMAGA SIĘ POWROTU DO LEKCJI NA ZASADACH SPRZED PANDEMII. TYLKO CO DZIESIĄTY BADANY UWAŻA, ŻE W ROKU SZKOLNYM 2020/2021 NAUKA POWINNA ODBYWAĆ SIĘ WYŁĄCZNIE ZDALNIE. TAK WYNIKA Z RAPORTU „POLAKÓW PORTFEL WŁASNY: CZAS ZMIAN” SANTANDER CONSUMER BANKU.

Raport ma ukazać się w całości pod koniec września, ale portal edukacja.dziennik.pl przytacza część wyników badań.

Tylko 11,6 proc. badanych wskazało, że edukacja powinna odbywać się wyłącznie zdalnie aż do czasu ustania pandemii koronawirusa. Według wyników badań prawie jedna trzecia Polaków uważa, że nauka zdalna jest mniej wartościowa od tej prowadzonej tradycyjnie – w szkolnej klasie. Według badanych istotną wadą edukacji online jest brak fizycznego kontaktu dziecka ze szkolnymi rówieśni-

kami (15,4 proc. wskazań). Ważnym problemem pozostawiania uczniów w domach jest też kwestia obciążenia rodziców dodatkowymi obowiązkami, które mogą utrudniać im pracę zawodową (12,5 proc. wskazań). Co dziesiąty respondent wskazywał na trudności wynikające z braku odpowiedniego sprzętu komputerowego i – co ciekawe – na brak odpowiedniego przygotowania nauczycieli do zdalnego prowadzenia lekcji.

Dlatego Polacy, którzy wzięli udział w badaniu, uważają, że dzieci powinny uczyć się od września

w szkołach, ale w trybie zmianowym, aby ograniczyć ich liczbę w budynku w tym samym czasie. Tak twierdzi 33,5 proc. ankietowanych.

Niewiele mniej, bo 31,8 proc. uważa, że uczniowie powinni wrócić do szkół na takich samych zasadach jak przed pandemią.

17 proc. uznało, że należy wprowadzić system mieszany, w którym część dzieci z tej samej szkoły będzie uczyła się stacjonarnie, a część zdalnie (model hybrydowy).

– Badanie jasno pokazuje, że zdecydowana większość Polaków chce

powrotu do normalności, tej sprzed pandemii, oczywiście z jednoczesnym zachowaniem podstawowych wymogów bezpieczeństwa, jak na przykład zapewnienie odpowiedniego dystansu społecznego w szkole i higieny – mówi w portalu edukacja.dziennik.pl Magdalena Grzelak, rzecznik prasowa Santander Consumer Banku.

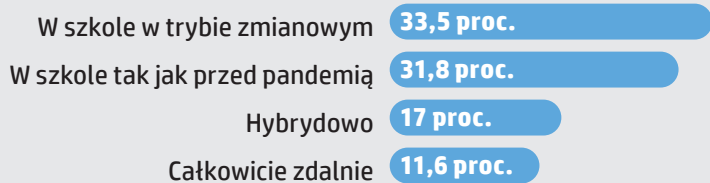
W kontekście tej wypowiedzi należy wspomnieć, że zarówno samorządy gminne, jak i Związek Nauczycielstwa Polskiego apelują do rządu o wsparcie w zakupie od-

powiedniej ilości maseczek i płynów dezynfekujących.

Ogólnopolskie badanie, na potrzeby raportu „Polaków portfel własny – czas zmian”, przeprowadzone zostało przez Instytut Badań Rynkowych i Społecznych (IBRIS) na reprezentatywnej próbie dla ogółu dorosłej populacji Polski, wynoszącej (N=1100 osób). Badanie realizowane było w dniach 17–21 sierpnia br. metodą telefonicznych, standaryzowanych wywiadów kwestionariuszowych.

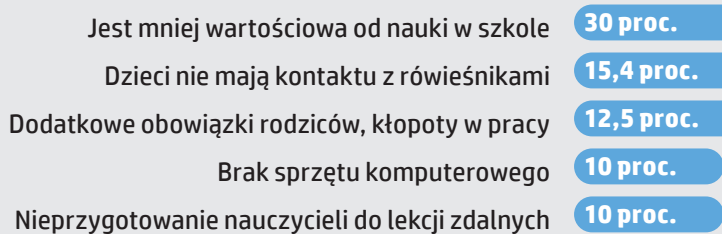
(J)

OD WRZEŚNIA 2020 R. UCZNIOWIE POWINNI UCZYĆ SIĘ:



Źródło: badania IBRIS dla Santander Consumer Banku

GŁÓWNE WADY NAUKI ZDALNEJ WEDŁUG POLAKÓW



Źródło: badania IBRIS dla Santander Consumer Banku

NOWY ROK SZKOLNY W KRAJACH EUROPEJSKICH

Ciąg dalszy ze str. 5

24 sierpnia do szkół wrócili uczniowie w **Irlandii Północnej**, a w **Anglii** i **Walii** rok szkolny zacznie się na początku września. Wprowadzono tam podobne przepisy, które zamiast zachowania dystansu społecznego, koncentrują się na przebywaniu uczniów w stałych grupach.

We Francji szkoły mają zacząć działać 1 września. Uczniowie powyżej 11. roku życia i nauczyciele będą musieli nosić maski, również podczas lekcji. Zniesiono jednak wprowadzone po powrocie dzieci do szkół w maju br. ograniczenia dotyczące liczby uczniów w klasach. Złagodzono także zasadę przestrzegania jednometrowego dystansu – gdy nie jest to fizycznie możliwe. Francuskie władze nie wykluczają zamykania szkół w najcięższej dotkniętych epidemią regionach.

We Włoszech rok szkolny rusza 14 września. Klasy mają być mniej liczne, a każdy uczeń będzie

siedział w pojedynczej ławce. Dlatego – jak czytamy na edukacja.dziennik.pl – do szkół trzeba będzie dostarczyć 2,5 mln ławek oraz zatrudnić 50 tys. dodatkowych nauczycieli i innych członków personelu. Brakuje też 40 tys. sal lekcyjnych, dlatego władze niektórych regionów rozważają przystosowanie do prowadzenia zajęć kin czy pensjonatów.

W Hiszpanii, według zapowiedzi władz centralnych, najmłodszy uczniowie rozpoczną we wrześniu zajęcia w tradycyjnej formie, a starsi w systemie mieszanym.

W Portugalii uczniowie wracają do szkół w połowie września. W klasach będą musieli zakrywać usta i nos. Wymagane będzie zachowanie półtorametrowego dystansu społecznego. Jeżeli sytuacja się pogorszy, władze planują zmniejszenie liczby uczniów w klasach albo całkowite zamknięcie szkół i kontynuowanie nauki w trybie zdalnym.

W Czechach wprowadzono czterostopniową skalę zagrożenia epidemicznego, od której zależeć będzie praca szkół. W większości kraju obowiązuje obecnie poziom zerowy, podczas którego nauka ma przebiegać w standardowy sposób. Najwyższy poziom zakłada ograniczenia w działaniu placówek oświatowych. Uczniowie i nauczyciele nie będą musieli nosić maseczek.

Na Słowacji obowiązuje trzystopniowy system zagrożenia, do którego dostosowywane będą ograniczenia w szkołach. W całym kraju przez pierwsze dwa tygodnie września starsi uczniowie mają nosić maseczki. Przed rozpoczęciem nauki rodzice będą musieli złożyć oświadczenie potwierdzające, że dziecko nie przebywało ostatnio w krajach podwyższonego ryzyka i nie miało kontaktu z zakażonymi SARS-CoV-2.

Na Ukrainie dzieci uczą się od 1 września. Nauczyciele mają pytać

dzieci o samopoczucie i obserwować, czy żadne z nich nie ma objawów infekcji. Noszenie maseczek powinno być obowiązkowe na terenie szkoły, ale nie w czasie lekcji.

W Belgii wszystkie szkoły mają od 1 września. W wypadku zwiększenia się liczby zakażeń na konkretnym obszarze starsi uczniowie zostaną objęci rotacyjnym systemem nauczania i będą przychodzić do szkoły co drugi tydzień. Nauczyciele i dzieci powyżej 12. roku życia będą musieli nosić maseczki.

W Rosji zaleca się m.in. stałe przyporządkowanie klas do sal lekcyjnych, przeprowadzanie zajęć z wychowania fizycznego na świeżym powietrzu i zmianę godzin przerw. Wszystkie szkolne imprezy, na których zbierała się większa liczba osób, zostały odwołane do końca 2020 r.

Na Litwie, jeśli liczba nowych infekcji przekroczy 16 przypadków na



foto: p.f.freepik.com

W niektórych krajach uczniowie muszą nosić maseczki

100 tys. mieszkańców, uczniowie będą musieli zakładać w szkołach maseczki. Jeżeli wskaźnik ten wzrośnie do 25, szkoły zostaną zamknięte, a nauka będzie prowadzona zdalnie.

W Turcji rok szkolny zacznie się 31 sierpnia w systemie zdalnym. Od 21 września dzieci mają stopniowo wracać do szkół, w których zarówno nauczyciele, jak i uczniowie będą musieli nosić maseczki oraz regularnie mierzyć temperaturę.

(J), źródło: edukacja.dziennik.pl

Dlaczego warto zostać terapeutą SI?

ODPOWIEDŹ NA TYTUŁOWE PYTANIE MOŻNA ZAWRZEĆ W OPASŁYM TOMIE... ALBO STREŚCIĆ W JEDNYM ZDANIU: PONIEWAŻ TERAPEUTA POMAGA DZIECKU Z ZABURZENIAMI INTEGRACJI SENSORYCZNEJ SZEROKO „OTWORZYĆ DRZWI” POSTRZEGANIA ZMYŚLOWEGO I „WEJŚĆ W NIE” BEZ LĘKU, ABY WZRSTAŁO I ROZWIJAŁO SIĘ W PRAWIDŁOWY SPOSÓB. MÓZG LUDZKI ZARZĄDZA SYGNAŁAMI PŁYNĄCYMI ZE ZMYŚŁÓW, ALE WIELU MŁODYM LUDZIOM TRZEBA POMÓC ÓW „INTERFEJS” WŁAŚCIWIE SKONFIGUROWAĆ. I TAKA JEST WŁAŚNIE – TRUDNA, ALE I PIĘKNA – ROLA TERAPEUTY.

Nieco bardziej analitycznie – integracja sensoryczna to przetwarzanie informacji dostarczanych przez zmysły, przede wszystkim dotyku, błędnikowy i czucia głębokiego. Innymi słowy to zdolność dziecka do odczuwania i reagowania na bodźce dostarczane z otoczenia i ciała. Większość dzieci rozwija integrację sensoryczną w sposób naturalny, na przykład dzięki zabawie. Z badań wynika jednak, że problemy z integracją wrażeń zmysłowych może mieć nawet 45 proc. dzieci. Bez systemowych badań trudno precyzyjnie oszacować skalę tego zjawiska. Wiadomo jednak na pewno, że liczba zdiagnozowanych będzie rosła i właśnie dlatego zawód terapeuty SI ma przed sobą obiecującą perspektywę.

Przykładowe objawy, zaobserwowane u dziecka, które powinny wzbudzić czujność rodziców i nauczycieli:

- trudności z wypowiedzianiem się,
- problemy z relacjami społecznymi i podporządkowywaniem się,
- obawa przed nowymi bodźcami (zapachowymi, dźwiękowymi, barwowymi),
- lęk przed wchodzeniem na konstrukcje typu drabinki,
- niechęć do odczuwania dotyku innych ludzi,
- częste potykanie się i przewracanie przedmiotów,
- trwała niechęć do rysowania,
- dyskomfort podczas kąpiei w ciepłej wodzie.

Trzeba pamiętać, że każdy z tych objawów z osobna nie jest jeszcze sygnałem alarmowym, natomiast ich występowanie w większej liczbie powinno skłonić rodzica do zaplanowania wizyty u terapeuty, który podczas spotkań dokona rzetelnej analizy sytuacji.

W wielu przypadkach powodem tych zaburzeń jest niewłaściwe przetwarzanie wrażeń zmysłowych, które utrudnia rozwój dziecka. Diagnoza pozwala ustalić, czy potrzebne jest wsparcie w postaci terapii senso-

rycznej. W skrócie – ma ona sprawić, że rozwijające się zmysły zaczną ze sobą współdziałać, oraz pomóc w trudnościach z czytaniem i mową. Mogą z niej korzystać dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym. Terapia musi być dobrana indywidualnie do potrzeb konkretnego dziecka, jak również powinna być przede wszystkim zabawą, która pozwoli oswoić się z różnorodnością świata.

Ćwiczenia w formie zabaw

Terapia służy poprawie jakości przesyłania i organizowania informacji sensorycznej, tj. tego, co jest odbierane przez różne zmysły organizmu. Dzięki innowacyjnym rozwiązaniom i metodom terapia pozwala na dostarczanie kontrolowanej ilości bodźców sensorycznych: przedsionkowych, proprioceptywnych i dotykowych w taki sposób, aby dziecko odpowiadało reakcją poprawiającą integrację tych bodźców. Efekty nie pojawiają się od razu, ale już pierwsze postępy, zdaniem doświadczonych terapeutów, wynagradzają z należytą częstotliwością wysiłku.

Celem terapii jest rozwój prawidłowego odbierania i przetwarzania bodźców zmysłowych, a także integrowania tych informacji, dzięki czemu kształtują się reakcje dostosowane do aktualnych warunków. Skomplikowane? W znacznym stopniu chodzi o ćwiczenia w formie zabaw, podczas których dziecku dostarcza się bodźców potrzebnych jego systemowi nerwowemu. Dzięki takiej formule to jedno z niewielu zajęć terapeutycznych, na które dzieciaki wchodzi z radością i są zasmuczone, kiedy ćwiczenia dobiegają końca.

Zapobieganie „ucieczce” w autyzm

Terapeuta proponuje ćwiczenia i zabawy angażujące ciało oraz układy zmysłów, stopniowo zwiększając ich poziom trudności. Mają one prowokować i wyzwać odpowiednie reakcje dziecka, stopniowo usprawniając pracę systemów sensorycznych i procesy układu nerwowego. Jeśli więc lubimy animacje, zabawy z dziećmi i organizowanie im czasu, a także potrafimy połączyć uważność ze szczerym i spontanicznym zachowaniem – warto

”

TERAPEUTĄ SI MOŻE ZOSTAĆ KAŻDY, KTO MA W SOBIE WYTRWAŁOŚĆ RODZICA I POŁĄCZY JĄ Z KONSEKWENCJĄ TRENERA DRUŻYNY OLIMPIJSKIEJ, BĘDĄC PRZY TYM PO TROSZE WODZIREJEM I PSYCHOLOGIEM W JEDNYM.

pomyśleć, czy nie jest to zawód właśnie dla nas.

W rezultacie właściwie prowadzonej terapii sensorycznej poprawia się rozwój psychoruchowy dziecka, lepsza jest jego integracja z rówieśnikami i przetwarzanie bodźców zewnętrznych. Wśród innych efektów odnotowano ograniczenie zachowań agresywnych i nadpobudliwych, a także sprawniejsze wyrażanie potrzeb i poprawę koncentracji, koordynacji ruchowej oraz poczucia równowagi i inne. Co najważniejsze – terapia sensoryczna może zapobiec dalszym problemom, jak np. „ucieczka” dziecka w autyzm.

Jak zostać terapeutą SI i kto może nim być?

Konieczny jest oczywiście certyfikat uprawniający do diagnozowania, planowania i prowadzenia terapii. Można go uzyskać po ukończeniu kursu II stopnia lub studiów podyplomowych, takich jak organizowane np. przez Instytut Studiów Podyplomowych.

Co poza wiedzą i umiejętnościami? Terapeutą SI może zostać każdy, kto ma w sobie wytrwałość rodzica

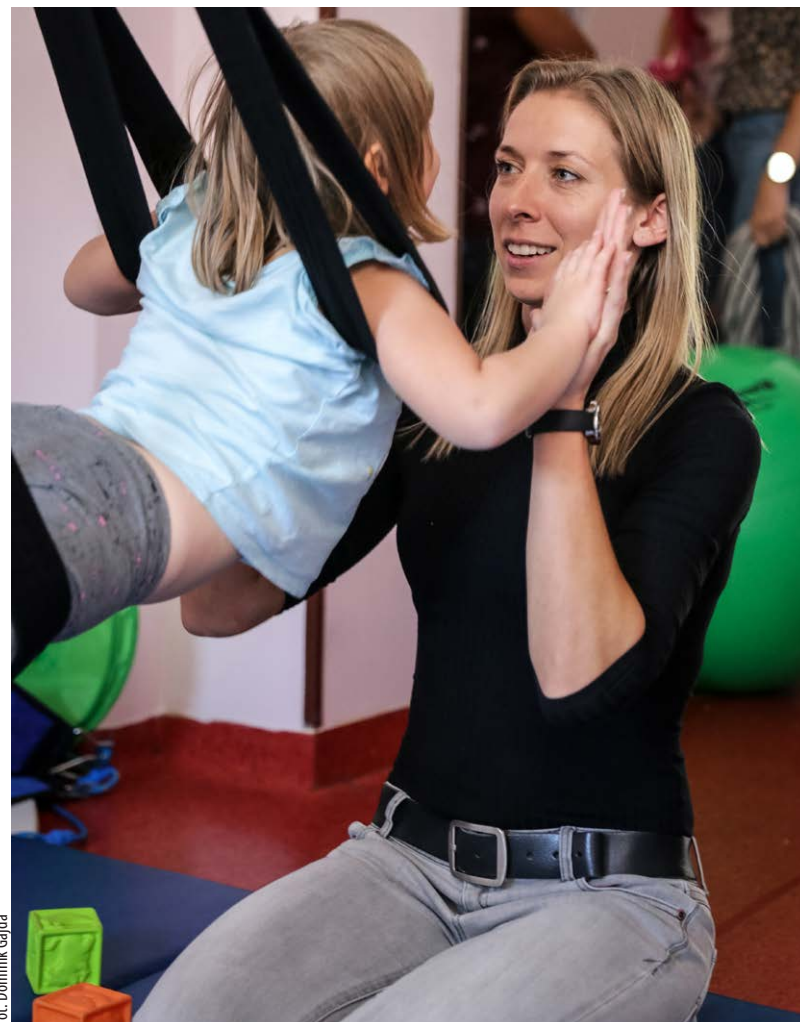


foto: Dominik Gajda

Terapia integracji sensorycznej – praktyczne zajęcia z udziałem słuchaczy Instytutu Studiów Podyplomowych



foto: Dominik Gajda

Terapeuci SI są poszukiwani na rynku pracy

i połączy ją z konsekwencją trenera drużyny olimpijskiej, będąc przy tym po trochu wodzirejem i psychologiem w jednym. Nieodzowny jest pewien zestaw cech charakteru i umiejętności czerpania radości z rozwoju i wzrastania małych ludzi.

Potężne zapotrzebowanie

Integracja sensoryczna to terapia skierowana do dzieci ze specyficznymi problemami, takimi jak: dysleksja, dysgrafia, dysortografia, słaba koncentracja uwagi. Skierowana jest do dzieci z ADHD, ADD, z mózgowym porażeniem dziecięcym, autystycznych, cierpiących na schorzenia o podłożu genetycznym (np. zespół Downa, Aspergera, Reta, William-

sa, Turnera, Kinefertera), niedowidzących i niedosłyszących, a także z upośledzeniem umysłowym. To olbrzymia pula chorób i zaburzeń, wykrywana współcześnie u bardzo wielu dzieci. Ich liczba rośnie w miarę doskonalenia i upowszechniania narzędzi diagnostycznych.

Z tego powodu na rynku pracy istnieje od dawna potężne zapotrzebowanie na osoby posiadające kompetencje i kwalifikacje do przeprowadzania tego rodzaju terapii. Zarobki wahają się między 60 a 120 zł za godzinę. To, czego nie da się wycenić, to frajda z wymyślania zabaw-ćwiczeń, uśmiech dzieci, radość rodziców i satysfakcja płynąca z tego, że los dał nam szansę poprawienia czyjegoś życia. (AM)

CZUBEK JĘZYKA

Czeski błąd

W CZASACH PRL-U TYGODNIKOWI „POLITYKA” ZDARZYŁO SIĘ WYDRUKOWAĆ W JEDNYM Z ARTYKUŁÓW SŁOWO „GOSPODRAKA” ZAMIAST „GOSPODARKA”. REDAKCJA BRONIŁA SIĘ TŁUMACZENIEM, ŻE KLAWISZE Z LITERAMI „D”, „R” I „A” ZNAJDUJĄ SIĘ BLISKO SIEBIE I ŻE ZA WSZYSTKO ODPOWIADA „CZESKI BŁĄD”.

Podobnie w czasach politycznej dominacji Sojuszu Lewicy Demokratycznej pewien redaktor przejęzyczzył się na antenie i zamiast „SLD” rzekł „LSD”. Do pakietu pomyłek dorzuciłmy urzędnika PKP odpowiedzialnego przed kilku laty za ustawienie na peronie tablicy z trefnym napisem: „Grodzisk Mazowiecki”.

„Czeski błąd” to potoczna nazwa literówki polegającej na przestawieniu kolejności dwóch sąsiednich znaków w tekście. Absztrakując

ty żużlowców” nie sposób przejść obojętnie.

Co gorsza, „czeski błąd” miewa praktyczne przełożenie na nasze życie. Otóż pewna kobieta spod Sanoka wybrała się w 2013 roku na pielgrzymkę do

Kot zmienił kolenność liter?!

o d niejednoznacznej genezy samej nazwy, wypada podkreślić, że tego rodzaju potknięcia przytrafiają się zwykle osobom, które piszą pośpiesznie obiema rękami. Bywa, że w trakcie pobieżnego czytania nie przywiązujemy większej wagi do owych chochlików, wciąż poprawnie rozumiejąc treść. Tym niemniej jest to błąd w sztuce, a obok intrygująco brzmiących sformułowań „palcówki pomocy dziennej” czy „udane stra-

Me - djugorie i na granicy chorwacko-bośniackiej okazało się, że jej dowód osobisty figuruje w bazie Interpolu. Kartę zatrzymano, w jej miejsce wystawiono dokument tymczasowy, a w dalszą podróż pątniczka wyruszyła dopiero po uiszczeniu kary 156 euro. Po powrocie do kraju zwróciła się o wyjaśnienie przyczyn rejestracji jej dowodu w policyjnej bazie. Okazało się, że za całe zajęcie odpowiada funkcjonariusz z Torunia, który w wyniku zgłoszenia kradzieży dowodu osobistego o serii APF, zarejestrował błędnie dokument o serii AFP. Pech chciał, że seria i numer pokrywały się z przypisanymi mieszkance Podkarpacia.

(tp)

MĄDROŚCI Z PRZESZŁOŚCI (CZ. 2)

O ludziach uzdolnionych

Jan Amos Komeński (1592–1670) był czeskim pedagogiem, filozofem i duchownym wspólnoty braci czeskich, stanowiącej odłam husytyzmu. Całe życie poświęcił on praktycznej działalności wychowawczej i teoretycznemu opracowywaniu zagadnień pedagogicznych, zwłaszcza dydaktycznych. Uznawany jest za jednego z twórców współczesnej pedagogiki.

Zalecał objęcie nauczaniem wszystkich, niezależnie od płci i stanu. W swej *Wielkiej dydaktyce* z 1638 roku pisze: „Któżby bowiem wątpił, że głupim ludziom potrzebna jest nauka dla usunięcia wrodzonej tępoty? Lecz naprawdę to uzdolnionym więcej jeszcze potrzeba nauki, gdyż bystry umysł, niezaprzątnięty czemś pożytecznym, zajmie się sam błahostkami nieużytecznymi, dziwacznościami i zgoła niebezpiecznościami”.

Dalej ucieka się do metafory: „Bo tak jak pole, im jest urodzajniejsze, tem obfitsze daje żniwo cierni i ostów, tak też i umysł wybitny



Pedagog na banknocie. 200 korun czeskich z wizerunkiem Komeńskiego

pełen jest dziwacznych myśli, jeśli się go nie obsieje ziarnami Mądrości i Cnoty. I podobnie jak to bywa, że gdy do młyna będącego w ruchu nie wsypie się dosyć ziarna, ma-

terjału na mąkę, tedy sam z trzaskiem i łomotem, a nawet wśród łamania się i rozpadania własnych części, ściera się i bezużytecznie sypie starte na proch trociny, tak też

i umysł ruchliwy, jeśli pozbawiony jest poważnych zajęć, zaprzęta się całkowicie głupstwami, szkodliwymi ciekawostkami i staje się przyczyną własnej zguby”.

PARĘ SŁÓW O ASERTYWNOŚCI (CZ. 3)

Asertywna odmowa

PRZYCZYNĄ, DLA KTÓREJ ROBIMY TO, NA CO NIE MAMY OCHOTY, SĄ PRZEWAŹNIE TRUDNOŚCI Z ODMAWIANIEM I WYTYCZANIEM GRANIC. UDZIELAMY ODMOWY W SPOSÓB ULEGŁY LUB AGRESYWNY, PRZEPRASZAJĄC I USPRAWIEDLIWIAJĄC SIĘ ALBO WYRAŻAJĄC PRETENSJE I ROSZCZENIA. STAJE WIĘC PRZED NAMI KONIECZNOŚĆ NABYCIA UMIEJĘTNOŚCI STOSOWANIA ASERTYWNEJ ODMOWY, KTÓRA OPIERA SIĘ NA ZAŁOŻENIU, ŻE OBIE STRONY – PROSZĄCA I PROSZONA – SĄ WZGLĘDEM SIEBIE „W PORZĄDKU”, CO WYNIKA Z JEDNEGO Z PRAW ASERTYWNOŚCI: „TY MASZ PRAWO PROSIĆ, JA MAM PRAWO ODMÓWIĆ”.

Asertywna odmowa oznacza stwierdzenie czytelne, bezpośrednie, uczciwe i stanowcze, a jej konstrukcja zdaniowa składa się z trzech elementów:

1) słowa „nie”, które nadaje kierunek dalszej wypowiedzi;

2) czytelnego określenia czynności, o którą zostałem poproszony, a której nie chcę wykonać;

3) ewentualnego krótkiego uzasadnienia odmowy, co czyni ją bardziej zrozumiałą dla drugiej strony.

Błędem w tej sytuacji jest nadmierne i mgliste argumentowanie. Odpowiedź musi być klarowna i treściwa. „Nie pójde dziś z tobą do kina, bo zaplanowałem wieczór w inny sposób” albo „Nie pożyczę ci tej książki, bo nie oddałaś mi jeszcze dwóch poprzednich” – winno załatwić sprawę, o ile jest wypowiedziane grzecznie i zdecydowanie.

Jeśli obawiamy się, że nasza odmowa zostanie odebrana przez kogoś jako wyraz braku sympatii, można dodać komentarz pod-

trzymujący relację, np.: „Nie pójde dziś z tobą do kina, bo zaplanowałem wieczór w inny sposób. Ale chętnie wybiorę się z tobą w przyszłym tygodniu”.

Sposobem na podtrzymanie relacji może być również stosowanie tzw. zmiękczeń, które czynią odmowę bardziej akceptowalną, przy czym nie traci ona nic ze swej szczerości. Oto przykłady zmiękczeń:

– „**Przykro mi, ale...**” – wyraża nasze zrozumienie dla emocji przeżywanych przez rozmówcę. Słowa takie wypowiadamy, gdy konieczność odmówienia faktycznie sprawia nam przykrość. Jednak nie mówimy „przepraszam”, bo to jest już tłumaczenie się.

– „**Lubię cię, ale nie zgodzę się na...**” – zabezpiecza nas przed posądzeniem, że odmowa wiąże się z psychologicznym odrzuceniem osoby proszącej. Tego rodzaju komunikat podkreśla pozytywną wartość, jaką ma dla nas dana osoba lub relacja z nią.

– „**To dla mnie trudne, ale...**” – wyraża zaufanie do osoby pro-

szącej, ale też informuje o emocjonalnym ciężarze, jaki niesie ze sobą oznajmienie odmowy w danej sytuacji, bo samo powiedzenie „nie” jest częstokroć decyzją trudną.

Zmiękczenie miewa zastosowanie w sytuacji, gdy istnieje uzasadnione przypuszczenie, że odmowa zrani daną osobę, głęboko ją urazi lub wywoła inną reakcję spowodowaną poczuciem krzywdy. To pozwoli jej łatwiej zaakceptować odmowę i będzie konstruktywne dla obu stron.

Zamiast odmawiać, można też zawczasu poinformować drugą stronę o zmianie swej decyzji, np.: „Chcę cię uprzedzić, że postanowiłem od dzisiaj nie pożyczać nikomu moich książek”. Pozwala to wybrać czas, miejsce i zaplanować dokładnie, co chce się powiedzieć. Poza tym ogranicza ryzyko, że coś wymknie się spod kontroli w sytuacji wzrostu napięcia.

Andrzej Dostatni



Wielka dydaktyka – wydanie z 1913 roku

Komeński opuścił Czechy w 1627 roku wskutek prześladowań religijnych. Schronienie znalazł w polskim Lesznie, gdzie odtąd mieszkał i pracował przez blisko trzy dekady. Jednak w trakcie potopu szwedzkiego, opowiedziawszy się za najeźdźcą, wystąpił przeciw królowi Janowi Kazimierzowi i w 1656 roku musiał uchodzić z miasta. Zamieszkał na Śląsku, a potem w Amsterdamie, gdzie dopełnił żywota. (ad)

KOMPLEKSOWY ZESTAW MATERIAŁÓW DO PRACY Z DZIEĆMI Z DEFICYTAMI MOWY I SŁUCHU

Zwierzęta wiejskie

– pomoce terapeutyczne

INSTYTUT STUDIÓW PODYPLOMOWYCH W TYCHACH WYDAŁ POMOCE TERAPEUTYCZNE PT. „ZWIERZĘTA WIEJSKIE. MATERIAŁY DLA PEDAGOGÓW, TERAPEUTÓW, LOGOPEDÓW, SURDOPEDAGOGÓW I RODZICÓW DZIECI Z TRUDNOŚCIAMI W POROZUMIEWANIU SIĘ”. AUTORKĄ ZBIORU JEST EWA STANKOWSKA, NEUROLOGOPEDA I SURDOPEDAGOG Z 40-LETNIM DOŚWIADCZENIEM TERAPEUTYCZNYM I AKADEMICKIM.

Pomoce są przeznaczone do wywoływania i rozwijania mowy pod względem leksykalnym i gramatycznym. Z materiałów tych mogą korzystać surdopedagodzy, logopedzi, terapeuci i rodzice pracujący z dziećmi z opóźnionym rozwojem mowy, wadą słuchu lub upośledzeniem intelektualnym, szczególnie w wieku przedszkolnym i uczęszczającymi do klas 1–3.

– W teczce znajdziemy kompleksowy zestaw ćwiczeń obrazkowo-językowych. Postanowiłam opracować je w jednym wydawnictwie, bo z własnego doświadczenia w pracy terapeutycznej wiem, że osobno wydawane są zestawy dotyczące np. stosunków przestrzennych, wyrazów dźwiękonaśladowczych; tego, co zwierzęta jedzą i gdzie mieszkają – mówi Ewa Stankowska. – Kompleksowy zestaw jest wygodny dla terapeutów, dla rodziców, ale i dla studentów logopedii i surdopedagogiki, którzy dopiero nabierają doświadczenia. Ta teczka usystematyzuje im, jak pracować z dzieckiem z zaburzeniami w komunikacji. Ćwiczenia posegregowane są według stopnia ich trudności – dodaje autorka.

W teczce znajduje się 40 pogrupowanych kart.

Wyrazy dźwiękonaśladowcze

Zwierzęta wiejskie przedstawione są na białym tle. W chmurkach dialogowych znajdują się wyrazy dźwiękonaśladowcze (me, be, ko-ko, miau, hau itp.). Chmurki uczą dzieci dialogu, czyli rozumienia mowy. Karty są bardzo czytelne szczególnie dla dzieci z opóźnionym rozwojem mowy w wieku od pierwszego do trzeciego roku życia. Z kart „wyrazy dźwiękonaśladowcze” korzystać możemy też w przypadku pracy z dziećmi z wadą słuchu, szczególnie z jego głębokim ubytkiem.

Rzeczowniki w liczbie pojedynczej i liczbie mnogiej

Ta partia kart uwzględnia ważną zasadę: aby zwierzęta w liczbie pojedynczej i w liczbie mnogiej wyglądały tak samo. Do tej części dołączone są podpisy wykonane czytelną i drukowaną czcionką (np. kot – koty, indyk – indyki, koń – konie itp.). Wycięte podpisy dziecko podkłada pod daną ilustrację zwierzęcia. W przypadku dzieci z wadą słuchu, które uczą się wcześniej czytania niż dzieci słyszące, mówimy o tzw. etykietowaniu. Podpisy można też wykorzystać w przedszkolu do nauki czytania globalnego.

Pojęcia „duży” i „mały”

Wraz z rozwojem mowy u dzieci, z którymi prowadzimy terapię,

wprowadzamy pojęcia „duży” i „mały”. Znowu ważne jest, aby na zdjęciach duże i małe zwierzę wyglądało tak samo.

Rodzina zwierząt

Kolejna sekwencja kart przedstawia zwierzęta z potomstwem. Do nich mamy podpisy (np. kot – kocięta, krowa – cielęta, koń – źrebaki, świnia – prosięta). W tym przypadku również można wykonać ćwiczenie etykietowania lub czytania globalnego.

Stosunki przestrzenne

Dziecko i terapeuta wycinają karty ze zdjęciami zwierząt oraz fotografiami miejsc, w których one mieszkają, i pokarmów, które jedzą. Dziecko musi dopasować np. psa do budy, kaczkę do stawu czy świnie do chlewa. Może też zestawiać konia z sianem czy kota z mlekiem. Mały pacjent może np. psa umieścić „w” budzie, „obok” budy, „na” budzie. Po tej czynności szuka odpowiedniego podpisu – pełnego zdania (np. „Pies śpi w budzie”).

W tych ćwiczeniach najważniejszy jest ruch. Kiedy dziecko samo przedstawia psa do budy, jego mózg zapamiętuje ten ruch. Tym samym lepiej tę czynność na-

zywa i łatwiej mu jest ją zrozumieć.

Ćwiczenia percepcji wzrokowej

Zdjęcia zwierząt są rozcinane w formie minipuzzle na dwie, trzy czy cztery części w linii pionowej lub poziomej. Dziecko musi ułożyć obrazek. Terapeuta dostosowuje stopień trudności do możliwości dziecka.

Historyjki obrazkowe

Ponieważ dziecko zapoznało się już, jak wyglądają zwierzęta, wie, gdzie mieszkają i co jedzą, kolejne ćwiczenia to krótkie historyjki obrazkowe. Wycinamy historyjkę. Dziecko musi ułożyć obrazki w odpowiedniej kolejności. Mamy następującą sekwencję czynności – dziecko patrzy, układa, opowiada i etykietuje.

Czasowniki

Na bazie już zdobytych informacji dziecko nazywa czynności przedstawione na zdjęciach, np. karmi, pasie, doi, podkuwa, orze, pieje.

Czasowniki są trudną formą do pokazania na ilustracji. Na zdjęciu dziecko widzi kogoś, ale skąd ma wiedzieć, że on pieje? Na ilustracji ktoś wyciąga

rękę z sianem w kierunku konia. Skąd jednak dziecko ma wiedzieć, że to karmienie? Musi odwołać się do wyobraźni, do własnych przeżyć, żeby określić ten czasownik.

0 autorce



foto: Dominik GAJDA

EWA STANKOWSKA

– logopeda, surdopedagog, wykładowca i terapeuta z prawie 40-letnią praktyką zawodową w przedszkolach, szkole, poradni psychologiczno-pedagogicznej oraz własnym gabinecie; absolwentka Uniwersytetu Śląskiego (wychowanie przedszkolne), Akademii Pedagogicznej w Krakowie (logopedia, surdopedagogika, kształcenie integracyjne z rewalidacją indywidualną), Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie (neurologopedia), Górnośląskiej Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Mysłowicach (oligofrenopedagogika); posiada certyfikat terapeutów mowy; kilkakrotnie otrzymała tytuł „Wykładowcy Roku” nadawany przez Instytut Studiów Podyplomowych w Tychach.

Zwierzęta wiejskie

Materiały dla pedagogów, terapeutów, logopedów, surdopedagogów i rodziców dzieci z trudnościami w porozumiewaniu się



INFORMACJE O ZAKUPIE:

- Instytut Studiów Podyplomowych w Tychach
- poniedziałek–piątek, godz. 8.00–16.00
- tel. 32 787 57 47
- e-mail: isp@podyplomowka.edu.pl

RAPORT MINISTERSTWA EDUKACJI NARODOWEJ

OŚWIATA PODCZAS EPIDEMII COVID-19

Z POCZĄTKIEM TEGOROCZNYCH WAKACJI UKAZAŁ SIĘ RAPORT MINISTERSTWA EDUKACJI NARODOWEJ PT. „ZAPEWNIENIE FUNKCJONOWANIA JEDNOSTEK SYSTEMU OŚWIATY W OKRESIE EPIDEMII COVID-19”. ZESTAWIONO W NIM NAJWAŻNIEJSZE DZIAŁANIA PODJĘTE PRZEZ MINISTERSTWO W OKRESIE OD MARCA DO CZERWCA BR. WYNIKAJĄCE Z SYTUACJI EPIDEMICZNEJ. ZAKOŃCZENIE DOKUMENTU ZAWIERA WNIOSKI DOTYCZĄCE DALSZYCH DZIAŁAŃ NA RZECZ ROZWIJANIA KOMPETENCJI CYFROWYCH UCZNIÓW I NAUCZYCIELI ORAZ UPOWSZECHNIANIA E-MATERIAŁÓW DYDAKTYCZNYCH.



Pomimo pandemii udało się sprawnie przeprowadzić egzaminy maturalne. Na zdjęciu uczniowie Zespołu Szkół nr 4 w Tychach oczekują na wejście do sali egzaminacyjnej

„Zależało nam na tym, aby w tym szczególnym czasie edukacja dzieci i młodzieży nie została przerwana, a proces dydaktyczny mógł być kontynuowany. Dzięki szybkim decyzjom dyrektorzy szkół i placówek oświatowych mogli zorganizować proces kształcenia z wykorzystaniem metod oraz technik kształcenia na odległość, a nauczyciele realizować programy nauczania i prowadzić zajęcia z uczniami, oceniać ich pracę wraz z przeprowadzeniem rocznej klasyfikacji” – stwierdził minister Dariusz Piontowski we wstępie do raportu. Jak dodał, udało się stworzyć elastyczny system kształcenia dostosowany do potrzeb prawie 5 mln uczniów z blisko 24,5 tys. szkół.

Szef resortu podziękował też dyrektorom szkół, nauczycielom, rodzicom i innym osobom zaangażowanym w proces kształcenia na odległość. Podkreślił, że polska oświata ma za sobą szczególny okres, który wymagał nowego podejścia do pracy, realizowanego w okolicznościach innych niż dotychczas. W raporcie przedstawiono proces przygotowania i wdrożenia kształcenia zdalnego oraz stopnio-

”

MINISTER
PODZIĘKOWAŁ
NAUCZYCIELOM
I RODZICOM
ZA ZAANGAŻOWANIE
W PROCES
KSZTAŁCENIA
NA ODLEGŁOŚĆ.

wego otwierania wybranych typów placówek.

W dalszej części dokumentu znalazł się opis projektów szkoleniowych dla nauczycieli w zakresie podnoszenia kompetencji cyfrowych oraz innych projektów realizowanych w obszarze cyfryzacji szkół, takich jak program „Aktywna tablica”, Ogólnopolska Sieć Edukacyjna

czy projekt Centrum Mistrzostwa Informatycznego. Ważna część opracowania została poświęcona opisowi Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej epodreczniki.pl, zestawieniu oferty edukacyjnej TVP i Polskiego Radia oraz informacjom dotyczącym wsparcia szkół, nauczycieli i uczniów w dostępie do sprzętu komputerowego i Internetu.

Podsumowanie raportu stanowią wnioski dotyczące dalszych prac na rzecz rozwijania kompetencji cyfrowych uczniów, nauczycieli, kadry zarządzającej oraz położenia większego nacisku na cyfryzację procesu kształcenia. Wśród najważniejszych działań znalazły się:

- rozwijanie kompetencji cyfrowych i informatycznych nauczycieli i uczniów;
- rozwijanie Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej www.epodreczniki.pl;
- poszerzanie bazy publicznych, powszechnie dostępnych i sprawdzonych e-zasobów i narzędzi edukacyjnych;
- wspieranie organów prowadzących w doposażaniu szkół w sprzęt niezbędny do realizacji procesu kształcenia. (ptn)

Podsumowanie czasowego ograniczenia funkcjonowania placówek oświatowych

- Od **12 marca**, w związku z sytuacją epidemiczną, praca jednostek systemu oświaty została czasowo ograniczona. Wyjątek stanowiły poradnie psychologiczno-pedagogiczne, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, młodzieżowe ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii, specjalne ośrodki wychowawcze, ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze, przedszkola i szkoły w podmiotach leczniczych i jednostkach pomocy społecznej. Działalność większości z wymienionych ograniczono czasowo od **6 kwietnia**.

- Okres zawieszenia działalności placówek oświatowych trwał niespełna 2 tygodnie (**12–24 marca**) i wkrótce rozpoczęto nauczanie na odległość.

- **20 marca** szef resortu oświaty wydał rozporządzenia dające ramy prawne do systemowej kontynuacji kształcenia na odległość lub w innej formie uzgodnionej z organem prowadzącym.

- Od **25 marca** główną formą realizacji zadań przez jednostki systemu oświaty było kształcenie na odległość. Wszystkie szkoły, w tym specjalne, dostosowały sposoby, formy, metody organizowania i prowadzenia kształcenia do zmienionej sytuacji oraz warunków, możliwości i potrzeb uczniów oraz ich rodziców. Każda placówka mogła korzystać z udostępnionej przez resort oświaty Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej (www.epodreczniki.pl), szeregu innych platform z zasobami edukacyjnymi oraz bezpłatnych narzędzi do nauczania zdalnego, rekomendowanych przez Ministerstwo Edukacji Narodowej i Ministerstwo Cyfryzacji.

- Od **30 marca** TVP wraz z resortem oświaty uruchomiła zróżnicowaną ofertę programów edukacyjnych, adresowanych do dzieci przedszkolnych, uczniów poszczególnych klas szkoły podstawowej i uczniów szkół ponadpodstawowych, w tym abiturientów przygotowujących się do egzaminu maturalnego. Przygotowano łącznie 1600 premierowych lekcji.

- Od **1 kwietnia** jednostki samorządu terytorialnego mogły wnioskować o środki na zakup sprzętu dla uczniów i nauczycieli do nauki online w ramach projektów „Zdalna Szkoła” i „Zdalna Szkoła+”.

- Od **4 maja** rozpoczęto proces stopniowego uruchamiania wybranych typów placówek oświatowych. Przywrócono możliwość stacjonarnej pracy poradni psychologiczno-pedagogicznych.

- Od **6 maja** przedszkola, oddziały przedszkolne i inne formy wychowania przedszkolnego mogły kontynuować pracę w trybie stacjonarnym, a od

25 maja szkoły podstawowe mogły wznowić zajęcia dla klas I–III.

- Od **18 maja** placówki oświatowe, w tym specjalne, mogły realizować zajęcia rewalidacyjne, rewalidacyjno-wychowawcze i wczesnego wspomagania rozwoju dziecka w bezpośrednim kontakcie dziecka z osobą prowadzącą.

- Ósmoklasistom od **25 maja**, a ogółowi uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych od **1 czerwca** zapewniono możliwość korzystania z konsultacji na terenie szkoły ze wszystkich przedmiotów, zwłaszcza tych, z których młodzież zdawała egzaminy.

- Słuchacze szkół policealnych mogli od **4 maja** odbywać praktyki zawodowe, a od **25 maja** uczniowie programowo najwyższych klas szkół branżowych I stopnia i klas III technikum – odbywać staże uczniowskie. Od **25 maja** uczniowie klas III technikum, a od 1 czerwca już wszyscy uczniowie technikum mogli odbywać praktyki zawodowe.

- Od **18 maja** przywrócono możliwość prowadzenia wybranych zajęć praktycznych w szkołach branżowych, w tym od **1 czerwca** zajęć praktycznych dla uczniów programowo najwyższych klas szkół branżowych I stopnia.

- Od **8 czerwca** wznowiono działalność domów wczasów dziecięcych, przedszkoli i szkół specjalnych zorganizowanych w podmiotach leczniczych i jednostkach pomocy społecznej oraz ośrodków rewalidacyjno-wychowawczych.

- Młodzież uzyskała możliwość przystąpienia do egzaminów ósmoklasisty (**16–18 czerwca**), maturalnego (**8–29 czerwca**) i egzaminów zawodowych (**22 czerwca–9 lipca** oraz **17–28 sierpnia**). Mimo zmiany terminów egzaminy te udało się przeprowadzić bezpiecznie, co umożliwiło rekrutację do szkół ponadpodstawowych i wyższych.

- Ósmoklasistom w dniach od **30 marca do 1 kwietnia** oraz maturzystom w dniach od **2 do 8 kwietnia** zapewniono możliwość wcześniejszego sprawdzenia swych wiadomości i umiejętności poprzez próbne egzaminy. Również młodzież przygotowująca się do egzaminów potwierdzających kwalifikacje w zawodzie i egzaminów zawodowych miała do dyspozycji materiały i arkusze pomocne w przygotowaniach do tych egzaminów.

- Zajęcia dydaktyczno-wychowawcze, choć prowadzone od marca przede wszystkim w formie zdalnej, zakończono w ustalonym pierwotnie terminie, tj. **26 czerwca**.

O KSZTAŁTOWANIU CHARAKTERU CZ. 9

ZMYŚŁ RZECZYWISTOŚCI, CZYLI O OKIEŁZNANIU WŁASNEJ WYOBRAŹNI

KOLEJNYM SKŁADNIKIEM KARDYNALNEJ CNOTY ROZTROPNOŚCI JEST ZMYŚŁ RZECZYWISTOŚCI, ZWANY TEŻ POCZUCIEM REALIZMU. WŁAŚCIWOŚĆ TA POZWALA JASNO ODRÓŻNIĆ, CO SIĘ DZIEJE W NASZEJ GŁOWIE, OD TEGO, CO NAPRAWDĘ MA MIEJSCE. CZUWA ONA RÓWNIEŻ NAD TYM, ABY WOLA LUB UCZUCIA NIE ZNIEKSZTAŁCAŁY NASZEGO POZNANIA I „TRZYMAŁY SIĘ” FAKTÓW. JEŚLI KTOŚ NIE OKIEŁZNA NALEŻYCIEM SWEJ WYOBRAŹNI, DOŚWIADCZY CZĘSTOKROĆ, ŻE DWA I DWA W JEGO ŻYCIU NIE RÓWNA SIĘ CZTERY.

Znaczenie wyobraźni

Wykorzystywana mniej lub bardziej świadomie wyobraźnia stale towarzyszy ludzkiej aktywności. Jako zdolność wywoływania w myślach wielorakich idei i obrazów jest użyteczna z paru przyczyn. Po pierwsze, umożliwia sprawdzenie „na sucho” różnych scenariuszy, by się na nie przygotować. Przez uzmysłowienie sobie potencjalnych zdarzeń, przeżywamy je niejako w „warunkach laboratoryjnych” i się z nimi oswojamy. Najtrudniejsze są bowiem sytuacje zaskakujące, kiedy to nie za bardzo wiemy, jak zareagować. Po drugie, pozwala nam przenieść się w czasie i przestrzeni oraz przywołać wyobrażenia rzeczy dotąd nieosiągalnych, a przez to stawiać sobie mniej lub bardziej ambitne cele do zrealizowania. Po trzecie, stanowi podstawę szeroko rozumianej kreatywności. To w pewnej mierze tłumaczy bliskość obu pojęć, przynajmniej w ich potocznym rozumieniu. Albert Einstein (1879–1955) stwierdził, że „wyobraźnia jest ważniejsza od wiedzy”, co tylko z pozoru wygląda na paradoks, gdyż to właśnie w tym duecie wyobraźnia najpełniej przekłada się na kreatywność. Po czwarte, daje nam możliwość „oderwania się” od codziennych trosk, ale i skompensowania odczuwanych deficytów. Najbardziej twórczy potencjał w tym względzie zdaje się wskazywać Zbigniew Herbert (1924–1998) w wierszu *Pudełko zwane wyobraźnią*.

Nie zapominajmy jednak o janusowym obliczu omawianej właściwości. „Moja wyobraźnia czyni ze mnie człowieka, ale i ogłupia, otwiera przede mną świat i jednocześnie mnie z niego wygania” – przestrzega w swym zbiorze *Otwarte przestworza i inne opowiadania* amerykańska pisarka Ursula Le Guin (1929–2018).

Donkiszoteria i okolice

Otóż problem w tym, że wyobraźnia karmi się wrażeniami zmysłów zewnętrznych i przekształca je do tego stopnia, iż tworzy niekiedy przekonania pozostające w luźnym związku z rzeczywistością albo nawet pozbawione cech realności, niczym opowieści barona Münchhausena o wyciągnięciu siebie samego z bagna za włosy. Z jednej strony wyobraźnia może wzmacniać przykre doznania, wskutek czego przesadnie, czasem bezpodstawnie, martwimy się o przyszłość, a ogarniając nas czarnowidztwo uruchamia lawinę zbędnych emocji.

Na drugim biegunie odnajdujemy postawę marzycielstwa i naiwnego entuzjazmu w stosunku do nierealnych zadań, jak to było w przypadku walczącego z wiatrakami bohatera powieści Miguela Cervantesa (1547–1616), na kanwie której ukuto termin „donkiszoteria”.

Brak panowania nad wyobraźnią bywa źródłem kłamstw, niekoniecznie świadomych, a jednak kłopotliwych. Chyba każdemu zdarzyło się kiedyś ulec przekonaniu, że wysłał komuś wiadomość lub wstawił wodę na kawę, podczas gdy faktycznie tylko pomyślał, iż powinien to uczynić. Mowa tutaj o zjawisku inflacji wyobraźni (ang. *imagination inflation*), której istotą jest skłonność do nadawania statusu rzeczywistości zdarzeniom niezaistniałym. Podobnie zresztą bywa u najmłodszych, o czym przed ponad stu laty pisał w swym *Kursie pedagogiki* filozof i prawnik Władysław M. Borowski (1875–1939): „Nieraz dziecko przedstawia urojenia swej fantazji nie dla tego, żeby miało głęboki zamiar wprowadzić kogoś w błąd, lecz wskutek tego, że nie potrafi ściśle odróżnić wytworów wyobraźni od doznanych wrażeń. Dwie kategorie tych obrazów



„Wyobraźnia to coś wspaniałego, trzeba tylko nad nią panować”

ślenie, potem jednak, powtarzając to opowiadanie, zatracają ją głęboko w prawdziwość jego wierzy”.

Ująć w karby kontroli

„Wyobraźnia to coś wspaniałego, trzeba tylko nad nią panować” – stwierdziła tytułowa bohaterka *Ani ze Złotego Brzegu* autorstwa kanadyjskiej pisarki Lucy Maud Montgomery (1874–1942). Wypracowanie zmysłu rzeczywistości polega na takim opanowaniu wyobraźni, aby mieć zawsze jasność, co dzieje się naprawdę, a co jest zaledwie jej wytworem. Jako że formy i treści wyobraźni kształtują się zasadniczo w okresie dzieciństwa i dorastania, już najmłodszym należy stworzyć ramy do jej rozwijania, np. poprzez twórczość, zabawę czy rozmowę, ale i do utrzymywania jej na wodzy przez świadomą kontrolę nad procesem przeobrażania się wrażeń zewnętrznych w wyobrażenia wewnętrzne.

W przekonaniu Władysława M. Borowskiego sposobem przeciwdziałania szkodliwych wyobrażeń u młodej jednostki jest właściwe stymulowanie jej osobistych doświadczeń. „Nie od razu, naturalnie, uda się do tego stopnia dziecko pod tym względem rozwinąć, aby umiało odróżniać swe wrażenia od wytworów fantazji. Stopniowo jednak, w miarę kształcenia zmysłów oraz pamięci, coraz lepsze wyniki można pod tym względem osiągnąć.

Do tych usiłowań jednakże należy dołączyć również kształcenie etycznego poczucia mówienia prawdy. Czy zwalczając kłamstwo, płynące z fantazji, mamy tę ostatnią niszczyć i tłumić? Bynajmniej! Niech ona będzie najbogatsza, lecz ujęta w karby kontroli i posłuszna charakterowi. Niech fantazja będzie połączona ze zmysłem i poczuciem rzeczywistości. Wówczas nie będzie ona odbywać wiecznie wzlotów w krainę złotej utrody, lecz zostanie podporządkowana etycznemu poczuciu

prawdy. Można przytem wskazać dziecku inne dziedziny, w których będzie mogła fantazja swobodnie bujać. Stwórzmy mu krainę baśni, jeżeli natura jego tego pożąda, ale zarazem niech wie, że skoro przechodzi do sfery życiowych stosunków, to tutaj rzeczywistość winna być punktem wyjścia wszelkich procesów umysłowych” – pisze autor.

Piotr T. NOWAKOWSKI
pedagog i publicysta, doktor habilitowany
 nauk społecznych, profesor Uniwersytetu
Rzeszowskiego

”

BRAK PANOWANIA
NAD WYOBRAŹNIĄ
BYWA ŹRÓDŁEM
KŁAMSTW,
NIEKONIECZNIE
ŚWIADOMYCH,
A JEDNAK
KŁOPOTLIWYCH.

zlewają się w jego umyśle w jednolitą całość, brak zaś wyrobienia pamięci (wyobraźni odtwarzającej) i samokontroli sprawia, że dziecko samo najmocniej nieraz wierzy w to, co podaje za prawdę. Opowiadając o jakimś niezwykłym zdarzeniu, i zabarwiając je wytworami swej fantazji, w pierwszej chwili może i ma świadomość, że to jest zmy-

O młotku

Pewien człowiek chciał powiesić sobie obraz. Był już w posiadaniu gwoźdź, ale brakowało mu jeszcze młotka. Wiedział, że sąsiad ma ten sprzęt, więc postanowił od niego pożyczyć.

Ale w tym momencie ogarnęło go zwątpienie: Co to będzie, gdy sąsiad nie zechce mi pożyczyć owego młotka? Wczoraj już mnie jakoś niedbale pozdrowił na klatce schodowej. Może się spieszył, a może tylko pośpiechem chciał zakryć swą niechęć do mnie? Może ma wobec mnie jakieś urazy? Ale co to może być? To muszą być czyste urojenia. Jeśli ktoś chciałby ode

mnie pożyczyć jakieś narzędzie, dałbym mu natychmiast. A dlaczego on nie chce tego zrobić? Jak można być takim „nieużytkiem”? I na dodatek wydaje mu się, że jestem zależny od niego. Po prostu dlatego tylko, że on posiada akurat ten głupi młotek, którego ja potrzebuję... Tego już za dużo! I wypada z mieszkania jak furia, dzwoni do sąsiada. Sąsiad otwiera drzwi i zanim zdążył powiedzieć „dzień dobry”, ten na niego z krzykiem: Chamie jeden, udław się tym swoim młotkiem!

(na podst.: Kazimierz Wójtowicz,
Okruchy, Wrocław 1993, s. 48)

Podnieś kwalifikacje zawodowe z ISP!

Studia online

Studia podyplomowe online pojawiły się w ofercie Instytutu Studiów Podyplomowych w tym roku, dzięki pracy interdyscyplinarnego zespołu ISP.

Zajęcia online realizowane w ISP obejmują siedem specjalności: **doradztwo zawodowe i przedsiębiorczość, język angielski w wychowaniu przedszkolnym i edukacji wczesnoszkolnej, język polski, matematyka, wychowanie do życia w rodzinie, zarządzanie oświatą oraz zarządzanie zasobami ludzkimi.**

Ta innowacyjna forma kształcenia pozwala słuchaczom na zdobycie nowych kwalifikacji zawodowych **bez opuszczania domu**, w czasie wolnym od obowiązków służbowych. Każdy z absolwentów po zakończeniu studiów otrzymuje **świadczenie ukończenia studiów podyplomowych**, które jest zgodne ze wzorem i wytycznymi MNiSW.

WYBIERZ SPECJALNOŚĆ DLA SIEBIE

www.podyplomowka.edu.pl/specjalnosci

Szkolenia

Instytut Studiów Podyplomowych posiada szeroką ofertę szkoleń z różnych dziedzin, które wyposażą Cię w fachową wiedzę, praktyczne umiejętności oraz uzupełnią wiadomości z danego zagadnienia.

Dlaczego warto nam zaufać?

Zajmujemy się szkoleniami już od wielu lat. Zawsze dbamy o **najwyższą jakość** świadczonych usług. Wybieramy tylko tych szkoleniowców, co do których mamy pewność, że prześlą uczestnikom samo sedno danego zagadnienia. Naszym celem jest, by każda osoba biorąca udział w szkoleniu, wyszła z niego **usatysfakcjonowana**.

Program szkoleń dopasowany jest do Twoich potrzeb. Jeśli w naszej ofercie nie ma interesującego Cię kursu, poinformuj nas, a zorganizujemy go dla Ciebie. Robimy wszystko, aby po Twojej stronie pozostała tylko **przyjemność z uczenia!**

WYBIERZ SZKOLENIE DLA SIEBIE

www.podyplomowka.edu.pl/szkolenia

Blisko Ciebie

Jesteśmy tam, gdzie nas potrzebujesz. Biura Instytutu Studiów Podyplomowych znajdziesz w wielu miejscach na Śląsku (w Tychach jest nasza siedziba główna), ale nie tylko.

Oszczędzając czas naszych słuchaczy i wychodząc naprzeciw ich potrzebom, otworzyliśmy placówki w **Częstochowie i Bielsku-Białej**. Możemy uruchomić wybraną specjalność także w **Twoim mieście!**

Skontaktuj się z nami i powiedz o **Twoich potrzebach!**

Nowy oddział w Stalowej Woli – zapisz się już dzisiaj!

ul. Ofiar Katynia 8/10, Stalowa Wola, budynek Akademika nr 2, tel. 512 542 904



Instytut Studiów
Podyplomowych
ul. Sienkiewicza 1, 43-100 Tychy

32 / 787 57 47
isp@podyplomowka.edu.pl
www.podyplomowka.edu.pl

Godziny pracy sekretariatu
pn.–pt. 8.00–16.00
W okresie wakacyjnym sekretariat w soboty jest nieczynny